

7. fejezet

Az Eufrátesz és a Nílus a Bibliában

A vizek a Bibliában

A Biblia a különböző vizeket, mint a folyókat, tavakat, tengereket egészen konkrétan jelképesen azonosítja a népekkel. „*És monda nékem: A vizek, a melyeket láttál, a hol a parázna ül, népek azok és sokaságok és nemzetek és nyelvek*” Jel. 17,15. (még néhány Igehely, ahol a Biblia említi a folyókat jelképesen Jel. 8,10; 12,15; Ésa. 47,2; Náh. 1,4) De még a vizeken belül is találkozunk különbségekkel, aszerint, hogy Mezopotámia nagy folyójáról van szó, vagy pedig Egyiptom folyójáról, vizeiről.

Az Eufrátesz

A nagy északi folyó, amely északi népeket köt össze az Eufrátesz. „Elő-Ázsia legnagyobb folyója. Az Ararát környéki magas hegyláncban Arszaniász és Erzerum táján két ágból ered. Miután ezek egyesülnek, áttöri a Taurusz hegységet és kilép a mezopotámiai síkságra. ÉNY-ről DK-re folyik”^{*1} majd a Perzsa öbölbe torkollik. Neve „*sumerül buranunu 'nagy folyó'; akkádul purattu, 'ua.'*; ebből a perzsa változat *ufratus*, görögül *eufrátesz*; héberül *perat*”^{*2} Nevének jelentése: „*édes, kellemes víz, nagyon széles, túláradó, a termékenység folyója.*”^{*3} Az Eufrátesz az ókorban több ország folyója volt, mint pl. Szíriáé (Arám), Asszíríáé és Babiloné. A mezopotámiai ember számára ez a folyó az életető erőt jelentette. Vízét csatornákon keresztül elvezetve öntözéses földművelésre használták. Az Eufráteszt hajózták így kommunikációs szerepet is betöltött a folyó. Határfolyóként is szerepel a Bibliában. Az Eufráteszen túl idegen isteneket imádtak. „*Azért hát féljétek az Urat, és szolgáljatok neki tökéletességgel és hűséggel; és hányjátok el az isteneket, a kiknek szolgáltak a ti atyáitok túl a folyóvizén*”^{*1} Józs. 24,14-15 „*És monda Józsué az egész népnek: Ezt mondja az Úr, Izráelnek Istene: A folyóvizén túl lakoztak régenten a ti atyáitok: Tharé, Ábrahámnak atyja és Nákhórnak atyja, és idegen isteneknek szolgáltak vala. De áthozám a ti atyátokat, Ábrahámot a folyóvíz túlsó oldaláról,*” Józs. 24,2-3. Ézsaiás 8,7-ben az Eufrátesz az Asszír királyt és népét jelenti. „*Azért ímé rájok hozza az Úr a folyónak erős és sok vizét, Assiria királyát és minden ő hatalmát, és feljő minden medre fölé, és foly minden partjai felett,*”. Jeremiás 47,2 – ben az Ige a babiloni hadjáratot mutatja be úgy, mint egy „*kiáradott folyó*”.

Jeremiás próféta egy szemléltető feladatot kapott az Úr Istentől. Egy övet kellett vásárolnia és elrejtene az Eufrátesznél, majd sok nap múlva megkeresnie. De ekkor az öv már rothadt volt. Mit is jelentett ez? Az öv a szövetség jele volt Isten és népe között, de ez a szövetség felbomlott hasonlóan ahhoz, amiképpen az öv megrothadt. Mert Isten népe elbizta magát és nem tartotta meg az Úr törvényeit. Isten népére a legsúlyosabb veszedelmek mindig az Eufráteszen túlról érkeztek. Az Eufrátesznél az öv megrohadása előképe volt a babiloni fogságnak. „*Vedd az övet, a melyet vásároltál, a mely a derekadon van, és kelj fel, és menj az Eufrateshez, és rejtsd el azt ott a kőszikla hasadékában. Sok nap múlva pedig újra monda nékem az Úr: Kelj fel, menj az Eufrateshez, és vedd el onnan az övet, a mely felől parancsoltam, hogy ott rejtsd el. És elmenék az Eufrateshez, és kiásám, és kivevém arról a helyről az övet, a hová elrejtettem azt, és ímé, az öv rothadt vala, egészen hasznavehetetlen. Ezt mondja az Úr: Így rothasztom meg a Júda kevélységét, és a nagy Jeruzsálem kevélységét.*”

^{*1} „Most tehát féljétek az Urat, és szolgáljatok neki tökéletes és igaz szívből; és hányjátok el az isteneket, kiknek atyáitok szolgáltak Mezopotámiában...” Józs 24,14 (Káldi ford.)

Mert a miként derekára kapcsolja a férfi az övet; akként kapcsoltam magamhoz Izráelnek egész házát és Júdának egész házát, azt mondja az Úr, hogy legyenek az én népemmé, az én nevemre, dicséretemre és tisztességemre, de nem engedelmeskedtek.” Jer. 13,4,6-7,9,11

Jeremiás könyvében találkozunk egy másik szimbolikus cselekedettel, amelyet a prófétának végre kellett hajtania. Bizonyoságot kellett tennie a gonosz Babilon ellen. Ezt jelképezi a könyv, amelyet behajított az Eufrátesz közepébe. *„És mikor e könyv olvasását elvégzed, köss reá követ, és hajítsd be az Eufrátesz közepébe. És ezt mondd: Így merül el Babilon, és meg nem menekedik a veszedelemtől, a melyet én hozok reá, akár mint fáradjanak.” Jer. 51,63-64*

Azt már láthattuk, hogy a „vizek” népeket jelölnek. Az Eufrátesz „északi” folyó az északi népek, királyok folyója így az északi ideológia is kapcsolódik hozzá. Ezért az **Eufrátesz az (ál) vallásos népeket, tömegeket jelenti jelképesen.** Ők azok, akik különböző egyházak bázisát jelentik az egész világon. Jelenések 9,14-ben egészen konkrétan az *Iszlám vallásos tömegeket jelképezi.** Jel. 16,12-ben viszont *a keresztény vallásos tömegeket szimbolizálja,* akik Babilon összeomlásakor „kiszáradnak”.

A már ismertetett Jeremiás 13,1-11-ben szereplő történet lényege megismétlődik a végidőben Isten népével. Az Eufrátesz szimbolizálja azokat az álvallásos népeket, (a politikai életben jobboldal) akik hatalomra jutnak a végső időben, a nagy Babilon teljes fennállása idejében. Ebben az időben Júda és Jeruzsálem (amelyek a hívő népet szimbolizálják) fogságba megy. A korabeli időben Nabukodonozor a babiloni király volt Isten fenyítő eszköze népén. A végidőben a jelképes babiloni király Róma tölti majd be ezt a szerepet.

A Nílus

A „Nílus: A Viktória – Nyanzából folyik ki, forrásfolyójául általában a Kagerát vagy Alexandra Nílust tekintik. A Viktóriából Kivira vagy Somerset-Nílus néven folyik ki a Ripon vízesésén túl az Ibrahim, vagy Gita Nzige (370 km²) és a Kodzsa tóvá (másként Csoga – tó 800 km²) szélesül ki... A Nílus a régi egyiptomiak szent beszédében **Jeter-'o (a nagy folyó)**, néven van említve, **koptus** neve **Jero** vagy **Jaro**. A **görög Neilos** talán a semita **Nuhal (annyi, mint folyó)** névből származik. A mai **arabok** ezt is, mint minden nagyobb mozgó vizet **Bahrnak** vagy **el-Nílnak** nevezik, a mellette lakó **nubiaiak Tosszi** vagy **Nil-Tosszinak hivják**... A legrégebb tudósítások szerint, amint azt Eratosthenes (200 Kr. e.) följegyzéseiből tudjuk a Nílus délről jó tavakból Aszta-Pusz (Fehér-Nílus) néven; ez egyesül az Aszta-Szobasszal (Kék-Nílussal) s fölveszi az Aszta-Boraszt (Atbara). Ptolemaios, valószínűleg arab tudósításokra támaszkodva, azt írja, hogy a Nílus két tóból keletkezik, amelyek néhány fokkal az egyenlítő alatt fekszenek. A tavak lefolyásai egy tóban egyesülnek, ennek lefolyása az Aszta – Pusz. A középkori arab geográfusok nézete szerint a Nílus forrásai a El-Komr (Hold – hegyek) hegységben vannak, a hegységben van két tó, az egyenlítőtől Északra levő tóban egyesülnek és ebből folyik ki a Nílus.”⁴ Ma a Kék-Nílus forrásának az etiópai Tana-tavat tartják míg a Fehér-Nílus forrását a Nagy – tavak környékéről Közép – Afrikából eredeztetik. (Wikipédia – Nílus) A Biblia a Nílust **Sihór**-nak nevezi (Ésa. 23,3) melynek jelentése: *a nagy, fekete víz, iszapos, zavaros.*⁵ Az egyiptomiak istenként tisztelték^{*2} és több egyiptomi istent is társítottak a Nílussal. Pl. Hnum a Nílus öre, Ízisz a Nílus istennője stb.

Hérodotosztól származik a mondás »Egyiptom a Nílus ajándéka«. A Nílus egyik partja sík, a másik oldalon sziklás fal magasodik, ezért a folyó csak az egyik irányban tud kiönteni. Az egyiptomiak emiatt nevezték a folyó jobb partját az élők, bal partját pedig a holtak

*2 Nilopoliszban külön temploma volt főünnepét Níloának hívták

birodalmának. Amikor a folyó kiáradt, az emberek a bal partra menekültek. A Nílus áradásával a talajt termékeny réteg lepte el, ezáltal az gazdagabbá vált. Egyiptomban a Nílusnak köszönhetően az elvetett magokból sarjadó termés a sokkalta többszöröse is lehetett, mint más helyeken ezért Egyiptom valóban a Nílus ajándéka volt. A Nílus áradásának oka a földrajzi elhelyezkedése. Ugyanis Afrikában, annak belsejében ered és észak fele folyik, a Földközi tengerbe. Afrika belsejében, a csapadékos évszakban jelentős mennyiségű eső hull, ezt a Nílus összegyűjti és elvezeti a tengerbe. „A folyó völgyben gabona termett, a delta mocsaraiban nőtt a papyrusz nád, vizében halásztak, a mocsaras bozótokban madarásztak... a Nílus volt az egyiptomiak fő közlekedési útvonala. Egészen Asszuánig, az első vízésésig hajózható. Lefelé a víz sodra, fölfelé az állandóan délnek fújó szél vitte a hajókat.”⁶

Agilika szigete a Philae templommal és a Nílussal (Fotók: SG)

A Bibliában több Igehely szól a Nílusról. Az asszírok célja volt Egyiptom megbuktatása „*Én ástam és vizet ittam, és kiszáraztam lábam talpával Égyiptom minden folyóit.*” Ésa. 37,25 Náhúm 3,8 pedig Ninivét hasonlítja össze Thébával (Nó-Ámón) Felső Egyiptom fővárosával. „*Jobb vagy-e Nó-Ámónnál, mely a Nílus ágai közt terül el? Víz veszi körül, hadereje a tenger, tenger a várfala.*” Náh. 3,8 (MBT. ford.)

A Nílus déli folyó és ennek megfelelően a déli, vagyis az ateista ideológia kapcsolódik hozzá. ***A Nílus tehát, Egyiptom folyója és vizei az ateista népeket, tömegeket szimbolizálják.*** A Nílusban élt egy félelmetes hatalmas ragadozó állat a *Nílushi krokodil*. Az Ige ezt az állatot használja fel, hogy bemutassa Egyiptomnak és királyának szerepét. „*Embernek fia! vedd tekintetedet a Faraóra, Égyiptom királyára, és prófétáld ellene és egész Égyiptom ellen. Szólj és mondd: Így szól az Úr Isten: Ímé, én ellened megyek, Faraó, Égyiptom királya, te nagy krokodil, a ki fekszik folyói közepette, a ki ezt mondja: **Enyém az én folyóm, és én teremtettem magamnak.***” Ezék. 29,2-3 A szövegben kiemelt rész a tipikus ateista gondolkodást mutatja be, amely nyíltan tagadja Istent. Nem ismeri el a Teremtő fensőbbiségét. Ezzel a gondolkodással ill. tagadással „*megháborította*”, felkavarta a népeket, hiszen sok embert fosztott meg egyetlen reménységétől, Istentől. Ennek a tagadásnak olyan volt a hatása az igazságra, mint amikor a tiszta vizet felkavarja valaki. Elhomályosította az igazságot és nyugtalanságot ébresztett az emberekben. „*Embernek fia! kezdj gyászéneket a Faraóról, Égyiptom királyáról, és mondd néki: Nemzetek fiatal oroszlánja, elvesztél; **hiszen te olyan***

valál, mint a krokodil a tengerekben, mert kijövéül folyóidon és megháborítád lábaiddal a vizeket és felzavartad folyóikat.” Ezék. 32,2 A Fáraó elsősorban a politikai ateizmust jelképezi, aki ura ennek az ideológiának és alkotmányosan is elutasítja Isten létezését. Másodsorban pedig arra az ateizmus mögött álló sötét hatalomra utal, akit Sátán testesít meg. Egy másik Igehely Egyiptomot szintén összekapcsolja a Nílussal és úgy mutatja be, mint egy megáradt háborgó folyamat. „Ki az ott, aki megáradt, mint a Nílus, akinek az örvényei háborognak, mint a folyam. Nos, Egyiptom áradt meg, mint a Nílus, és mint a folyam, háborognak örvényei. „Kiáradok - mondta -, és elborítom a földet; elsöpröm városait és lakóit!” Jer 46,7-8 (Kat. ford.)

Ézsaiás 19,5-8 beszél nekünk a Nílus Egyiptom folyója pusztulásáról. A folyam pusztulása Egyiptom pusztulását jelenti. Szimbolikus értelemben az ateista népek romlását, pusztulását szemlélteti itt a Szentírás. „Elapadnak a Nílus vizei, a Folyam teljesen kiszárad. A csatornák elposványosodnak, Egyiptom folyói elsekélyesednek s kiszáradnak. Elfonnyad a nád és a sás s minden rétet a Nílus partjain. Kiszáradnak a vetések is, kiasznak s nem lesznek többé. Búsulnak majd a halászok, s gyászolni fognak, akik a Nílusba horgot vetnek. Azok is, akik a vízen szétterítik hálóikat, keseregni fognak.” Iz 19,5-8 (Kat. ford.) Ámós 8,8 beszél a Krisztus visszajövetele előtti közvetlen állapotokról, amikor a földön minden meginog, megrendül és az ateista állapotba süllyedt népek csak „áradnak és apadnak” - a harag^{*3} és a félelem^{*4} miatt. „Ne rendüljön meg emiatt a föld, és ne gyászoljon minden lakója? Úgy megemelkedik, akár a Nílus, árad és apad, mint Egyiptom folyója.”^{*5} Ám. 8,8 (MBT. ford.)

Isten népének helye

Mivel sem az északi sem a déli ideológia nem Istentől van ezért Isten nem akarta, hogy népe közéjük tartozzon: „Most is mi dolgod van néked Égyiptom útjával? Hogy Nílus-vizet igyál? Vagy mi dolgod van néked Assúr útjával? Hogy a folyam vizét igyad?”^{*6} Jer. 2,18 Az Úr meghatározta Izráel helyét a két nagy folyó között: „E napon kötött az Úr szövetséget Ábrámmal, mondván: A te magodnak adom ezt a földet Égyiptomnak folyóvizétől fogva, a nagy folyóig, az Eufrátes folyóvizig.” 1 Móz. 15,18 Később is ez maradt Izráel terjeszkedésének határa: „Továbbá megveré Dávid **Hámátban** Hadadézert is, Sóbának királyát, mikor elindult vala, **hogy az Eufrátes folyóvizig** vesse birodalmának határát.” 1 Krón. 18,3 „Összegyűjté azért Dávid mind az Izráel népét **Égyiptomnak Nílus folyóvizétől fogva egészen Hámátig**, hogy az Istennek ládáját elhozzák Kirjáth-Jeárimból.” 1 Krón. 13,5 Salamon király pedig „uralkodó vala minden király felett **az Eufrátes folyóviztől a Filiszteusok földéig és az Égyiptom határáig.**” 2 Krón. 9,26 (lásd még 2 Krón. 7,8; 1 Kir. 8,65)

^{*3} A búsulásban kegyetlenség van, és haragban áradás; de ki állhatna meg az irigység előtt? Péld. 27,4

^{*4} „a földön pedig kétségbeesett rettegés a népek között a tenger zúgása és a hullámok háborgása miatt.” Lk 21,25 (Kat. ford.)

^{*5} „Ugye remeg a föld, és gyászol minden lakója; emelkedik, mint a Nílus, és süllyed, mint Egyiptom folyama?” Ám 8,8 (Kat. ford.)

^{*6} „Most is miért járkálsz Egyiptomba, hogy a Nílus vizét igyad? És miért járkálsz Asszíriába, hogy az Eufrátes vizét igyad?” Jer. 2,18 (MBT. ford.)

A nagy evangéliumhirdetés idején Isten összegyűjti végleg népét a hamis ideológiák hatalma alól. *„És lesz ama napon: cséplést tart az Úr az Eufrátes folyóvizétől Égyiptom patakjáig, és ti egyenként összeszedettek, Izráel fiai.”*^{*7} Ésa. 27,12

A két folyó jellemzői

A folyók betöltött szerepét vizsgálva: mindkét folyóról elmondható, hogy közlekedési és kommunikációs (információcsere, tájékoztatás, hírközlés) eszköz volt a nép számára, másrésről életadó erőt jelentett, melyet a létfenntartás eszközeinek megteremtése érdekében fel kellett használni. Ez az egyszerű jelkép mutatja milyen helyet, foglal el a nép az ateista (Nílus) illetve az álvallásos (Eufrátesz) rendszerekben. A nép az, akiken keresztül a különböző rendszerek terveiket igyekeznek megvalósítani ezért a közlekedési eszköz szerepét töltik be az adott rendszeren belül. De mivel a rendszerben lévő ideológiát is magukénak érzik ezért saját „házukon” belül és kívül kommunikációs szerepet is vállalnak, amellyel gondolkodásukat, elveiket megismertetik másokkal. Harmadik szempontként pedig olyan életadó erő szerepét tölti be a nép, a meglévő rendszerekben, amely, ha „kiapadna” az egész rendszer összeomlana. Bár ezek a „vizek” valóban hatalmasak, és a történelemben meghatározó szerep jutott nekik, de ne feledkezzünk el „a vizek Uráról”. *„A folyóvizek Uram, a folyóvizek zúgnak, a folyóvizek hullámokat hánynak; A nagy vizek zúgásainál, a tengernek felséges morajlásánál felségesebb az Úr a magasságban.”* Zsolt. 93,3-4 *„Mint a vizeknek folyásai, olyan a királynak szíve az Úrnak kezében, valahová akarja, oda hajtja azt!”* Péld. 21,1

A két folyó érdekessége az, hogy éppen ellentétesen folynak. Az Eufrátesz dél felé, a Nílus pedig észak felé folyik. A folyók útja a népek útját mutatja meg. A vallásos tömegek Isten nélkül csak az ateizmusba juthatnak. Az ateista népek pedig, ha meg nem térnek, akkor a képmutató vallásosságba jutnak. Ahogy a hatalom fordul az egyik, vagy a másik rendszernek kedvezve, akképpen keresik az emberek oltalmukat. Mivel bálványozzák a hatalmat és a jólétet a hozzájuk közelebb álló felfogást, fogadják el. Érdekes még továbbá az is, hogy a Kárkemisi ütközet éppen az Eufrátesz mellett történik. Éppen itt, Szíriában (Arám) jut döntő hatalomra Babilon. Tehát ettől fogva a vallásos tömegek (nem ők az irányítók, de ők képezik a vallásos politikai hatalom alapját, bázisát) kezébe kerül a hatalom. Majd Babilon összeomlásakor a vallásos tömegek „kiszáradásával” teljesen elveszti hatalmát. (Jel. 16,12)

Egy politikai hatalomnak mindig meg van a saját támogatói bázisa. Ez lehet kisebb vagy nagyobb, ha viszont a nép végérvényesen elfogy alóla, akkor hatalma is megszűnik. *„A nép sokasága a király dicsősége; a nép elfogyása pedig az uralkodó romlása.”* Péld. 14,28

^{*7} „Es léssen az időben, hogy az UR tséplést tégyen az Eufrátes folyóviznek folyásától fogva, mind az Egyiptom folyóvizéig, hogy egybe-gyűjtessetek ti Izrael fiai” Esa. 27.12 (Aranyos)

„Mezopotámia is és Egyiptom is folyammenti társadalmak voltak, és a 4. évezred* vége felé mindkét helyen lerakták a civilizáció alapjait. A két terület fejlődését hasonló geológiai és ökonómiai feltételek segítették: nagy kiterjedésű síkságok, melyek termékenységét a rajtuk átfolyó óriásfolyamok biztosították. A folyó játszott a legfőbb integrációs szerepet mindkét országon belül, közlekedési útként és a föld öntözésére is szolgált” (Bibliai atlasz Szent Pál Akadémia 2004.; 12. o.) (* csak 3. évezred) (Rajz: SG)

© Sipos Gábor

Végjegyzet

* „Mondván a hatodik angyalnak, a kinél a trombita vala: Oldd el azt a négy angyalt, a ki a nagy folyóvíznél, az Eufrátesnél van megkötve. Eloldaték azért a négy angyal, a ki el vala készítve az órára és napra és hónapra és esztendőre, hogy megölje az emberek harmadrészét.” Jel. 9,14-15

Ez egy beteljesedett jövendölés, amelyet Josiah Litch lelkész jövendölt meg először. Litch kimondta, hogy 1840. augusztus 11-én az oszmán hatalom megtörik Konstantinápolyban. Litch helyesen értette meg az „*órára napra és hónapra*” Jel. 9,15 szülő jövendölést, ami be is teljesedett. A próféciamagyarázók felismerték, hogy a Jel. 9,14-ben szereplő „*négy angyal*” a szeldzsuk törökök eredeti négy szultanátusa: *Aleppo, Ikónium, Bagdad és Damaszkusz*. Szó szerint azért nem értelmezhetjük Jel. 9,14-ben az Eufráteszt, mert, ha így értelmeznénk, akkor az, hogy a négy angyal az Eufrátesznél van megkötve, ez azt jelentené, hogy a négy szultanátusnak, városoknak közvetlen az Eufrátesz folyó mellett kellene lenniük, hiszen ott vannak „*megkötve*”. De ez csak Aleppóra és egy kis jóindulattal legfeljebb Bagdadra lenne igaz. (Igaz Bagdad nem az Eufrátesz, hanem a Bibliai Hiddekel (Tigris) mellett található; tehát ha szó szerint vennénk, a Biblia biztosan jelezné a Tigris - folyót Hiddekel néven). Damaszkusz az Eufrátesztől távol van Szíriában (Arám), Ikónium pedig szintén távol az Eufrátesztől KisÁzsiában fekszik. A másik ok az, amiért az Eufrátesz itt jelképes, hogy csupa jelképhez van ágyazva. Egymás után következnek a szövegben a jelképek, mint pl. *trombita* - figyelmeztetés, *négy angyal* - a négy szultanátus, majd következik az Eufrátesz, utána *órára, napra és hónapra és esztendőre* – szintén jelkép megfejtése 1840. 08. 11., *megölje az emberek harmadrészét* – részleges csapás. (Lásd bővebben E.G. White: A nagy küzdelem 299.o.)

Felhasznált irodalom

-
- ¹ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Eufrátesz)
² Haag Lexikon (virtuális – Eufrátesz)
³ Bibliai nevek és fogalmak (virtuális – Eufrátesz)
⁴ Révai Nagy Lexikon 479-481. o.
⁵ Bibliai nevek és fogalmak (virtuális – Sihór)
⁶ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Nílus)